

Asia: VN/5271/2025

Kansainvälisen merenkulkujärjestön (IMO) meriturvallisuuskomitean (MSC) päätöslauselmien hyväksyminen ja voimaansaattaminen

Lausunnonantajan lausunto

Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään

Liikenne- ja viestintäministeriö on pyytänyt 14.3.2025 ulkoministeriöltä lausuntoa Kansainvälisen merenkulkujärjestön (IMO) meriturvallisuuskomitean (MSC) päätöslauselmien hyväksymisestä ja voimaansaattamisesta.

Ulkoministeriö esittää lausuntonaan seuraavaa:

Ulkoministeriö pitää esitystä asianmukaisena, mutta katsoo, että muistiossa olisi hyvä tarkentaa kohtaa ”Suhde Suomen lainsäädäntöön”. Toimivallanjaosta kansainvälisissä asioissa säädetään perustuslain 93 §:ssä. Perustuslain 93 §:n 1 momentin mukaan Suomen ulkopoliittikkaa johtaa tasavallan presidentti yhteistoiminnassa valtioneuvoston kanssa. Eduskunta hyväksyy kuitenkin kansainväliset velvoitteet ja niiden irtisanomisen sekä päättää kansainvälisten velvoitteiden voimaansaattamisesta siltä osin kuin perustuslaissa säädetään. Valtioneuvosto vastaa puolestaan Euroopan unionissa tehtävien päätösten kansallisesta valmistelusta ja päättää niihin liittyvistä Suomen toimenpiteistä, jollei päätös vaadi eduskunnan hyväksymistä (perustuslain 93.2 §). Edellä olevasta seuraa, että sopimusten ja muiden kansainvälisten velvoitteiden hyväksymistoimivalta kuuluu lähtökohtaisesti tasavallan presidentille. Valtioneuvoston yleisistunto korvaa tasavallan presidentin päätöksentekijänä silloin, kun kyse on Euroopan unionissa päätettäviin asioihin sekä niihin sisällöltään ja vaikutuksiltaan rinnastettaviin asioihin liittyvistä toimenpiteistä, jos ne edellyttävät valtioneuvoston päätöstä (ks. valtioneuvoston ohjesääntö, VNOS, 262/2003, 3 §:n 9 kohta).

Muistiolounnoksessa todetaan, että osa muutoksista sisältää sekä EU:n yksinomaiseen toimivaltaan että jaettuun toimivaltaan kuuluvia määräyksiä, ja osa muutoksista sisältää jaettuun toimivaltaan kuuluvia määräyksiä. Muistiossa tulisi tarkentaa, onko unionin tarkoitus käyttää jaettua toimivaltaa, jolloin kyse olisi kokonaan EU:n yksinomaiseen toimivaltaan kuuluvasta sopimuksesta. Unionilla olisi yksinomainen toimivalta kaikkien muutosten osalta myös, jos jaetussa toimivallassa olevat

määräykset vaikuttavat unionin yhteisiin sääntöihin Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen (SEUT) 3 artiklan 2 kohdan merkityksessä. Tällöin hyväksymisestä päätettäisiin valtioneuvoston yleisistunnon toimesta perustuslain 93.2 §:n ja VNOS 3 §:n 9 kohdan nojalla. Muussa tapauksessa kyse olisi ns. sekasopimuksesta, joka sisältää sekä unionin että jäsenvaltioiden toimivaltaan kuuluvia määräyksiä, mistä seuraa, että hyväksymistoimivaltaa olisi siten myös jäsenvaltioilla. Sekasopimukseen sitoutumisesta päättää tasavallan presidentti valtioneuvoston yleisistunnon ratkaisuehdotuksesta perustuslain 93.1 §:n nojalla.

Muistiolounnoksesta saa sen käsityksen, että jaetussa toimivallassa olevat määräykset ovat sellaisia, joiden osalta unionin ei ole tarkoitus käyttää jaettua toimivaltaa ja jotka eivät vaikuta unionin yhteisiin sääntöihin SEUT 3 artiklan 2 kohdan nojalla siinä määrin, että unionilla olisi yksinomainen toimivalta kaikkien muutosten osalta. Ulkoministeriö katsoo, että muistiossa olisi hyvä vielä nimenomaisesti todeta, onko asia näin.

Suvanto Kaija
Ulkoministeriö

Kangas Kitta
Ulkoministeriö